

DIRİLİŞ POSTASI

B, Rusya'ya daha fazla ekonomi yaptırımlar uyarılarına

Makale Yazısı - 11 Oca 2018 - 17:45

İran-Türkiye-Avrupa ekseninde

Egemen Bağış

Arşiv Yazarı

[Makaleyi Dinle](#)
[Mesaj Gönder](#)

Türkiye'nin içinde olduğu Ortadoğu ateş çemberinden geçtiği yılları yaşıyor. Irak işgal edilip darmadağın edilmiş, Suriye iç savaş ve terör örgütleri eliyle büyük güçlerin bilek güreşi alanına dönmüş, Libya'da Arap Baharı ivmesiyle beraber Kaddafi düşürülmüş ve hala siyasi otorite sağlanamamış, durumda. Mısır ise darbeden bu yana hala toparlanamadı. Ayrıca bu ülkelerin kaynakları da şuan paylaşılmış durumda bu da başka bir trajedi. Türkiye bu yangınların hepsinden etkilendi. Irak ve Suriye komşularımız. Sınırlarımız en azından bugüne göre daha güvendedi. Ayrıca bu ülkelerle yaptığımız ticaret hem ekonomimize hem de bu vesileyle sınırdaki şehirlerimizin ekonomisine de fayda sağlıyordu. Libya'da ise özellikle inşaat sektöründe on yıllardır Türk firmalarımız güven içerisinde yatırım yapmaktaydılar. Bu istikrarsızlık ortamı bilindiği üzere yabancı yatırımcılar için engel teşkil eder. Şu an Türk inşaat firmalarının Kaddafi dönemini mumla aradıklarını biliyoruz. Karanlık bir el bu coğrafyaları kaosa iterek istikrarsızlaştırıyor.

Kıbrıs açıklarında Akdeniz'deki enerji kaynaklarını Türkiye'yi yok sayarak paylaşma derdinde olanlar da cabası. 2017'nin son günlerinde teslim aldığımız Güney Kore'de inşa edilen 229 metre uzunluğunda ve 51 bin 283 grostonluk, 40 bin fit sondaj derinliğe sahip Deepsea Metro-2 isimli sondaj gemisi 2018 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Berat Albayrak'ın da söylediği üzere Akdeniz'de petrol ve doğalgaz aramaya başlayacak. Bu da ülkemiz için bir ilk olmakla beraber önemli bir stratejik adımdır.

Geçtiğimiz hafta içerisinde İran'da birden parlayan protestolar ülkemizde büyük merak uyandırdı. Hele ki ABD Başkanı Trump ve İsrail Başbakanı Netyahu'nun protestolara destek beyanatları sonrasında İran'da bir rejim değişikliği mi oluyor diye kamuoyunda merak oluştu. Öncelikle şunu bilmeliyiz ki İran coğrafyası biz Türklerin Anadolu'ya gelmeden önce yurt edindiği bölgedir. Farisi kültürle karşılıklı din, kültür, siyaset ve dil olarak birbirimizi etkilemişiz. Yani yanı başımızdaki bu bölge yabancı bir yer değil. Tarihi geçmişimize çok fazla değinmeden bugün ve geleceğe dair İran ile ilişkilerimize değinirsek; bulunduğumuz bölgede iki büyük aktörüz ve dönem dönem çıkarlarımız çatışır, dönem dönem de çakışır. Uluslararası siyasette çok normal bir durum. Diplomaside biz devlet ve siyaset adamları hamasetle ve hatta duygularımızla hareket edemeyiz. Öncelikli olan ülkemizin ve sonra coğrafyamızın selametidir. İran bizim için Orta Asya'ya kara yoluyla ulaşım sağladığımız coğrafyadır. Aynı şekilde biz de İran için Avrupa'ya açıldığı coğrafyayız. İran ile ticaret hacmimiz 2000 yılında 1 milyar dolar seviyelerinde iken 2016 yıl sonu verilerine göre 9,66 milyar dolar seviyesine gelmiş. Ayrıca 2016 yıl sonu itibariyle ticaret hacmimizde ilk defa ihracatımız fazla vermiştir. Biz ağırlıklı doğalgaz ithal ederken İran bizden değerli maden, motor aksamı ve bir çok sanayi ürünü ithal etmektedir. Nüfusunun önemli bir kısmı Azeri Türkü olmasına karşın Şii üst kimliğinde birleşebilen

İran toplumu son yıllarda bitmek bilmeyen ambargolar neticesinde oluşan ekonomik zorluklar, politik çekişmeler, bazı kesimlerinde de başından beri olan rejim muhalifliğinin yaptığı etkiyle sokaklara döküldü. Şimdilik uzaktan görünen bu olmakla beraber bizdeki önceden planlanmış Gezi olaylarıyla benzeştiği görülmektedir. Meşhed şehrinde ilk kıvılcımı başlatan bu protesto sürecinde ABD Başkanı Trump ve İsrail Başbakanı Netanyahu'nun protestocuları destekleyen açıklamaları pek şaşırtıcı olmasa da başka bir ülkenin iç işlerine müdahale etmek olarak görülmektedir. Rusya'da bunun kabul edilemez olduğu hususunda bir açıklama beyan etti. Aynı anda birçok şehirde organize olabilmesi de tabii ki iyi araştırılması gereken başka bir husus. Ama protestolar da maalesef ölümler de olmasına karşın şuan iyice bitme noktasına geldiğini görüyoruz. Biz İran'ın ayrıştırılıp Suriye benzeri bir iç çatışmaya kurban edilmesini tabii ki istemiyoruz. Suriye ve Irak'ta yaşanan acıları, ölümleri ve milyonlarca yerinden yurdundan olmuş insanları görmezden gelebilir miyiz? Çevremizde bulunan tüm Ortadoğu ülkelerinin karışıklıklarla zayıf ve istikrarsız hale gelmesi Türkiye'nin de bekası için başlı başına bir tehlikedir.

İran nükleer programını batıyla bir anlaşmaya bağlamış ve uygularken Trump sonrası ABD'nin tutumundaki değişiklik İran için tekrardan huzursuzluk ortamı demek. Türkiye'nin son yıllardaki alışageldikleri piyon değil oyun kurucu politikalar gütmesi sayesinde eskiden her ABD-İran geriliminde yaşadığımız sorunları bu sefer yaşamamaktayız. Örnek olarak yıllar önce doğalgazda indirim isteğimize İran "gazımı Avrupa'ya direk ülkeniz üzerinden taşıyalım" teklifiyle cevap vermiş biz de kabul etmiştik. Lakin hem bizim enerji koridoru olarak faydasını göreceğimiz hem de satın aldığımız doğalgazda indirim sağlayacağımız bu hat gerilen ABD-İran ilişkileri neticesinde rafa kalkmıştı. Güçlenen Türkiye artık bu tarz sorunlara çözüm üretmeye muktedirdir.

Avrupa'dan Çin'e kadar uzun bir ticaret hattı olan tarihi İpek Yolu yeniden faaliyete geçecekken bu bazı güç odaklarını da rahatsız ediyor. Ortadoğu maalesef kendi kaderine bırakılan bir yer değil ve tüm gelişmelere baktığımızda da büyük bir bulmaca var belli. 15 Temmuz Hain Darbe Girişimi, Katar krizi, Suudi Arabistan'daki veliaht değişimi ve kraliyet ailesi mensuplarının bir kısmının tutuklanması, ABD'nin Kudüs'ü İsrail'in başkenti ilan etmesi, PYD'ye koridor açma çabaları ve silahlandırılması ilk akla gelen parçaları bu bulmacanın.

Avrupa özellikle Kudüs ve İran konusunda ABD ile aynı minvalde açıklamalar yapmamakta şu ana kadar bizimle aynı doğrultuda hamleler yapmakta. Ayrıca Rusya-İran-Türkiye üçlüsünün Suriye konusunda ortak hareketi Avrupa kamuoyunda olumsuz karşılanmadı. Bunda Avrupalı liderlerin de aksi beyanda bulunmamalarının etkisi büyük. Ayrıca Türkiye üzerinden bir enerji koridoru açılması Avrupa'nın enerji ihtiyacı için önemlidir çünkü Rus doğalgazına bağımlı olan Avrupa için alternatif kanallardan birisi de olacaktır. İnişli çıkışlı politik ilişkilerine rağmen devam eden ticari ilişkileri olduğu İran'ın da pasifize edilmesi açıkçası Avrupa'nın şimdilik işine gelecek bir gerçek değildir. Ayrıca İngiltere-Çin arasında büyük bir ticari akım olacak İpek Yolu'nun bu önemli ülkesinin yangın yeri olması başta Fransa ve İngiltere için hiç de akıl karı değildir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Fransa ziyaretinde ticari ilişkiler değerlendirilip anlaşmalar yapılmasına karşın İran'daki son olaylar ve Suriye'de istikrar hususunda da çok önemli görüş alışverişleri yapıldı. Almanya'da Sayın Çavuşoğlu da muadili Dışişleri bakanı Sayın Gabriel ile önemli temaslarda bulundular. Türkiye, batılı müttefiklerince FETÖ ve 15 Temmuz Alçak Darbe Girişimi konularında dostluk ve müttefikliğe sığmayan davranışlara maruz kalsa da bölgemizin emniyeti ve huzuru için diplomatik yakınlaşma ve iş birliklerinden geri adım atmayacaktır. Yeni yıl vesilesiyle basına yaptığı konuşmada Fransa Cumhurbaşkanı Macron, "Birçok açıdan müttefikimiz olan ABD, İsrail ve Suudi Arabistan'ın resmi açıklamaları görüyoruz ki neredeyse İran'da bizi savaşa götürecek açıklamalardır." değerlendirmesini yaptı. Tam bu beyanatların birkaç gün sonrasında gerçekleşen görüşmenin

Cumhurbaşkanı Macron çetin geçtiğini ifade etti. Yaptığı açıklamadan satırbaşlarında Suriye, Filistin ve ekonomik işbirlikleri hususunda açık ve karşılıklı tüm olumsuzlukların masaya yatırıldığını görüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız da Avrupa'nın kalbi Fransa'da beyanatlarını basın karşısında da açıkça tekrarladı. AB kapısında 54 yıldır beklemenin garipliğinden, terörist gruplara AB içinde verilen desteklere kadar açıklama yaptılar. Astana Sürecine değinmesi de Avrupa'ya bir mesaj niteliğindedir. Sadece Rusya-İran ve Türkiye'nin bu sürece dahil olmadığını Soçi'de de çalışmalar olacağını ve Cenevre Görüşmelerini tamamlayıcı olduğunu ifade etmiştir. Avrupa Kamuoyuna bu açıklamaların yapılması da bizi, Suriye'deki çözüm yollarını ve İran'ın üzerine yapılan yıkıcı hamleleri gösterebilmek hususunda çok önemlidir. İçimize kapanıp kendimizi ifade etmezsek Avrupa ile olan ilişkilerimiz daha da kötüye gidecektir.

Bu hafta bize gösterdi ki ABD-İsrail-Suudi Arabistan ittifakıyla İran'a karşı bir cephe oluşurken Avrupa'nın büyük ülkelerinin bu ittifaka iştirak etmeyip ilişkileri yıpratmadan ince bir dille tavır alması, Türkiye ve Rusya ile görünmez bir etki alanı kurması ve BM'deki Kudüs oylaması benzeri bir ittifaka gidilmesi diplomasinin şaşırtıcı ama öğretici cilveleri diyelim.

YAZARIN DİĞER YAZILARI

Takvimler değişirken güçlü Türkiye'nin küresel perspektifi

Trump ve Kudüs

Körfez'de neler oluyor?

Yazarın Tüm Makaleleri

Yazar [Egemen Bağış](#)

11 Ocak 2018

Köşe Yazısı

Yorum yaz

Anket

A Milli Takım Katar'a gidebilir mi?

[Ankete Katıl](#)

Yanılışlıkla

| Zeki Bulduk

Bu bizim savaşımız değil

| Öznur Küçükler Sirene

Kaybolup gitti nice deęerlerimiz!

| Muzaffer Dereli

Bir cephe olarak Avrupa...

| İsmail Öz

İbrahim Ethem Hazretleri'nin ontolojik geliřimi

| Prof. Dr. Ahmet Akın

"İnsanlık ölüyor" diyorlar, yaşıyor muydu ki ölsün!

| Fatih Duman

Kamudan ihraç edilen emekli olabilir mi?

| Av. Osman Talha Yıldız

Ukrayna üzerinden yeni bir "11 Eylül" denemesi!

| Doç. Dr. İsmail Şahin

Ukrayna'dan çıkarılacak dersler

| Ramazan Yaşar

İletişimde sınırları zorlamak

İ İsrafil Kuralay

Allah-u Ekber!

İ Recep Yazgan

Yüksek bir sanat eseri olarak Miraciye

İ Nihat Nasır

Çanakkale günlüğü -1

İ Şeref Yumurtacı

Ülkesinde sürgün olmak

İ Üzeyir İlbak

Finansal yaptırımlar bağlamında Türkiye'nin Rusya ile ekonomik ilişkileri

İ Doç. Dr. Mustafa Yurttadur

Sitemizdeki dış bağlantılar referans amaçlıdır, dış bağlantıların içeriklerinden kuruluşumuz sorumlu değildir

Kuruluş Hakkında

Künye Bilgileri

Yayın İlkeleri

Haber İhbar

Reklam Ver

İletişim

+90 (212) 550 90 05

daktilo

A |